

CÁC CHUYỂN BIẾN VỀ HỘI NHẬP VÀ XU HƯỚNG KINH TẾ THẾ GIỚI: TRIỂN VỌNG VÀ THÁCH THỨC ĐỐI VỚI KINH TẾ VIỆT NAM

Nguyễn Anh Dương

Viện Nghiên cứu quản lý kinh tế Trung ương

Thành phố Hồ Chí Minh, 17/11/2022

Nội dung

1. Giới thiệu;
2. Bối cảnh kinh tế thế giới: Hội nhập và các xu hướng lớn;
3. Hiện trạng kinh tế vĩ mô Việt Nam;
4. Định hướng trong thời gian tới.

1. Giới thiệu

- Từ khi bắt đầu Đổi Mới, Việt Nam đã tiến hành các cải cách sâu rộng trên cả 3 trụ cột:
  - ✓ *Cải cách thể chế kinh tế thị trường;*
  - ✓ *Ổn định kinh tế vĩ mô;*
  - ✓ *Chủ động mở cửa, hội nhập kinh tế quốc tế.*
- ➔ ***Tạo dựng, mở rộng cơ hội kinh tế và nâng cao năng lực tận dụng các cơ hội***
- Bối cảnh kinh tế từ 2022 có nhiều diễn biến nhanh, phức tạp, khó lường; có thể ảnh hưởng đến kinh tế thế giới và Việt Nam theo nhiều kịch bản.
  - ✓ *Xử lý các vấn đề kinh tế vĩ mô có ý nghĩa quan trọng.*
- Việt Nam bước vào giai đoạn phục hồi và phát triển kinh tế-xã hội với nhiều mục tiêu mới đòi hỏi cần phải có một kế hoạch toàn diện và dài hơi.
  - ✓ *Ổn định kinh tế vĩ mô để tạo môi trường thuận lợi cho thúc đẩy phục hồi và phát triển kinh tế-xã hội và cải cách thể chế kinh tế.*

2. Bối cảnh kinh tế quốc tế

➤ Kinh tế thế giới được đánh giá rất bất định

- *Căng thẳng/xung đột địa chính trị, chủ nghĩa cực đoan tiếp tục diễn biến phức tạp;*
- *Rủi ro đối với thương mại và đầu tư toàn cầu chưa lắng xuống: chủ nghĩa bảo hộ; chiến tranh thương mại Mỹ-Trung còn nhiều bất định; Brexit; Cải cách WTO?*
- *Đà phục hồi kinh tế đi kèm với rủi ro lạm phát*
  - *Tăng giá do xung đột Nga-Ucraina, gián đoạn chuỗi cung ứng, hệ lụy của các giải pháp nới lỏng tài khóa-tiền tệ kéo dài...*
  - *Chưa loại trừ rủi ro “chiến tranh tiền tệ”.*
- *CMCN 4.0 và kinh tế số: đua tranh giữa các nền kinh tế trở nên rõ hơn + gia tăng sự đối đầu giữa phát triển công nghệ và tư duy quản lý, kể cả ở các nước phát triển.*

Đánh giá triển vọng tăng trưởng kinh tế thế giới 2022-2023 (%)

(Theo NHTG, tháng 6/2022)

	2019	2020	2021	2022	2023	Chênh lệch so với dự báo trước đó	
						2022	2023
GDP thế giới (tốc độ tăng trưởng, %)	2,6	-3,3	5,7	2,9	3,0	-1,2	-0,2
Các nước phát triển	1,7	-4,6	5,1	2,6	2,2	-1,2	-0,1
<i>Mỹ</i>	2,3	-3,4	5,7	2,5	2,4	-1,2	-0,2
<i>Nhật Bản</i>	-0,2	-4,6	1,7	1,7	1,3	-1,7	-0,2
<i>Khu vực đồng Euro</i>	1,6	-6,4	5,4	2,5	1,9	-1,2	0,1
Các nước đang phát triển và mới nổi	3,8	-1,6	6,6	3,4	4,2	-1,2	-0,2
Đông Á và Thái Bình Dương	5,8	1,2	7,2	4,4	5,2	-0,7	0,0
<i>Trung Quốc</i>	6,0	2,2	8,1	4,3	5,2	-0,8	-0,1
Thương mại thế giới (tốc độ tăng, %)	1,4	-8,0	10,3	4,0	4,3	-1,8	-0,4
Chỉ số giá hàng phi năng lượng (% tăng theo USD)	-4,2	3,3	32,7	17,9	-8,1	19,9	-4,1

*Xu hướng phục
hồi vẫn phổ
biến, song rủi ro
suy giảm phức
tạp hơn*

Kinh tế thế giới 2022-2025

Diễn biến
dịch bệnh còn
phức tạp

*Cạnh tranh địa
chính trị gay gắt,
khó lường (ảnh
hưởng trực tiếp
đến đầu tư)*

Rủi ro bất ổn
kinh tế vĩ mô

Ý tưởng mới cho tăng
trưởng và thu hút FDI:

- FTA;
- Chuyển đổi số;
- Phục hồi xanh;

Gián đoạn chuỗi cung ứng...

- Khảo sát của NTT Data (20/9/2021): 83% đơn vị vận tải gặp phải gián đoạn trong hoạt động cung ứng các nguyên liệu chính trong năm 2021
- Euler Hermes (9/12/2021): gián đoạn chuỗi cung ứng có thể tiếp tục đến quý II/2022.
- Khi xung đột Nga-Ucraina: các cập nhật đều cho rằng chuỗi cung ứng khó có thể trở về bình thường trong năm 2022.

Source: Indeed

The Economist

Gia tăng hợp tác về phát triển bền vững

➤ Ý tưởng về phục hồi xanh

- *Chuyển đổi xanh ngay trong quá trình phục hồi kinh tế (không chờ đến sau khi hoàn tất phục hồi kinh tế).*
- *Mô hình kinh tế tuần hoàn và các mô hình có sức chống chịu với biến đổi khí hậu.*

➤ COP26 và cắt giảm khí thải.

➤ Hợp tác Mekong: hạ tầng bền vững?

- *Đầu tư vào năng lượng tái tạo...*

➤ Tăng quyền cho phụ nữ trong tương lai việc làm mới

- *Global McKinsey Institute 2020: 13 nghìn tỷ USD so với 8 nghìn tỷ USD?*

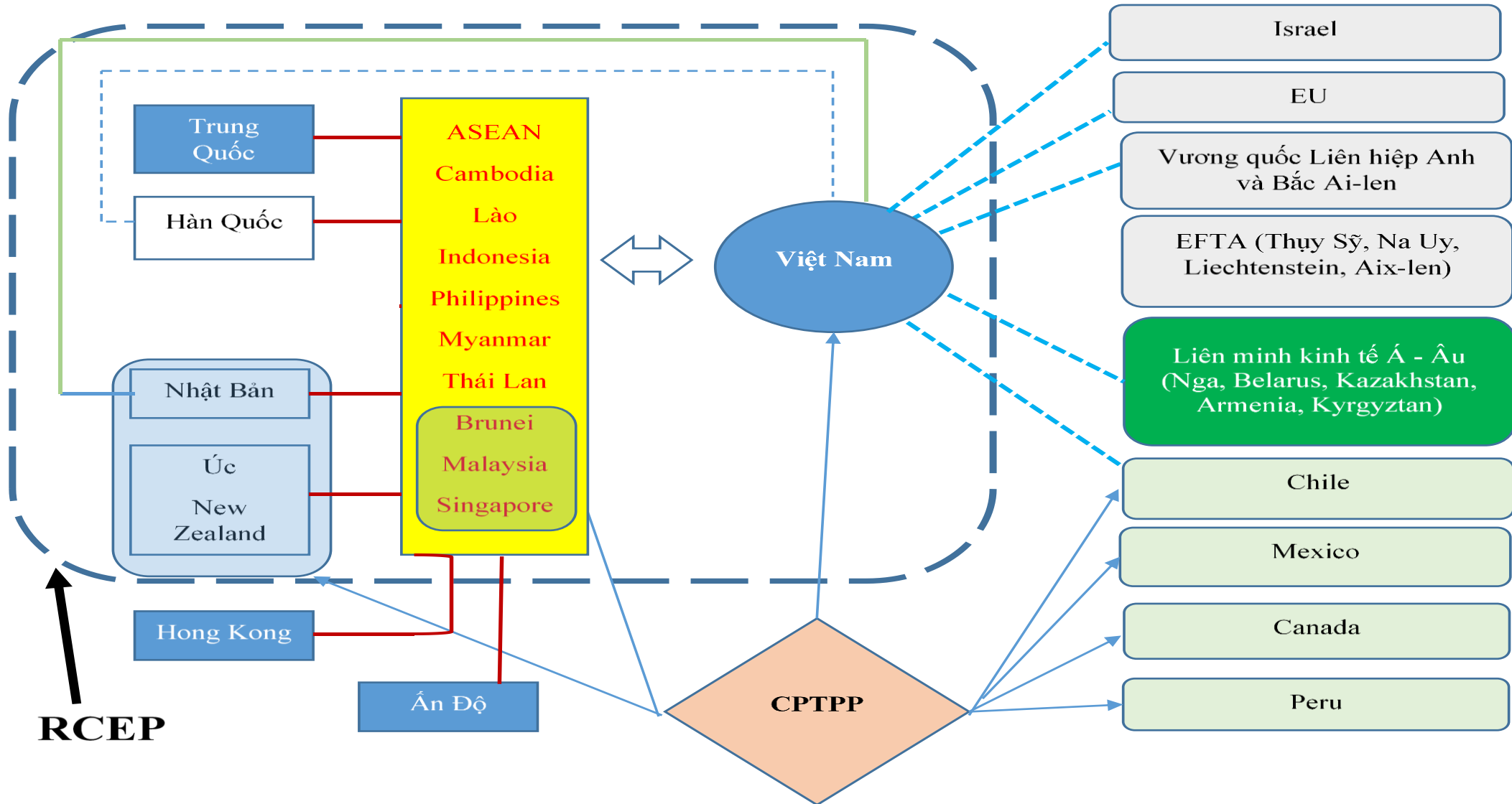

Hợp tác về thương mại và đầu tư trở nên sôi động hơn, song mang nặng tính cạnh tranh, chuyển hướng thương mại

- Các FTA được lưu tâm nhiều hơn, và có thêm bước tiến
  - RCEP được ký kết vào năm 2020, có đủ số thành viên phê chuẩn vào năm 2021 và bắt đầu có hiệu lực từ 1/1/2022.
  - CPTPP trở nên sôi động hơn với nhiều kịch bản mở rộng thành viên (Anh đã bắt đầu đàm phán; Trung Quốc và Đài Bắc Trung Hoa đã nộp đơn xin gia nhập;....).
- Mỹ chưa cân nhắc trở lại TPP, nhưng đã gia tăng kết nối về kinh tế với các đồng minh ở khu vực châu Á (chuỗi cung ứng, hạ tầng, năng lượng...; mới nhất là sáng kiến IPEF).
- Các cụm từ “giảm phụ thuộc”, “tăng cường sức chống chịu”, “tự cường”, “ly khai về kinh tế, thương mại, công nghệ”... được đề cập nhiều hơn.

Các FTA của Việt Nam

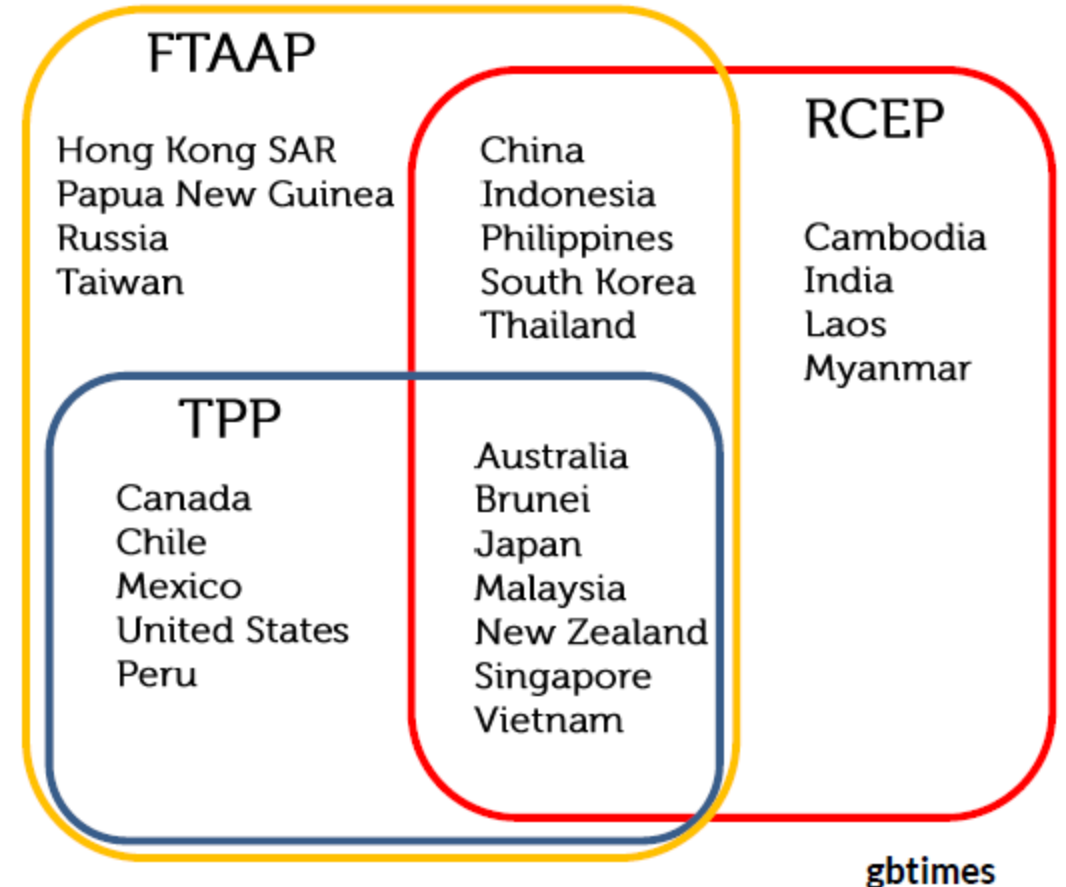

➤ RCEP đặt khu vực châu Á vào thế năng động mới

- *Phụ lục 1, Tuyên bố Hội nghị cấp cao APEC 2016: RCEP và TPP là những bước đi trung gian hướng tới FTAAP;*
- *Nếu Mỹ quay lại TPP?*
- *Nếu Trung Quốc gia nhập CPTPP?*
- *Nếu có thêm các thành viên mới (Anh, Thái Lan, Indonesia, Hàn Quốc, Đài Loan, v.v.).*

Trade agreements in Asia-Pacific

FTAAP = Free Trade Area of the Asia-Pacific

TPP = Trans-Pacific Partnership

RCEP = Regional Comprehensive Economic Partnership

Kinh tế số có chuyển biến nhanh hơn, kể cả trong hợp tác quốc tế

- Vai trò của CMCN 4.0 và kinh tế số đã được nhìn nhận từ trước COVID-19, nhưng đã thực sự được đẩy nhanh hơn trong bối cảnh COVID-19.
  - *Một phần do COVID-19 kéo dài, khiến việc “chờ đến khi hết dịch” để quay trở lại mô hình cũ trở nên kém khả thi.*
- Tiềm năng, mức độ đa dạng, và độ sâu của hoạt động kinh tế số ngày càng được cải thiện
  - *VD: Temasek, Google and Bain (2021): những người đã quen với hoạt động trên nền tảng số thì đã gia tăng hoạt động.*
  - *Các ý tưởng thử nghiệm mới về xử lý tranh chấp thương mại trực tuyến, Fintech,...*
- Hợp tác quốc tế đã chuyển thành những sáng kiến, hiệp định mới (VD: DEPA, SADEA,... hay mới nhất là IPEF).

➤ Việt Nam: tiếp tục khung chính sách kết hợp ổn định kinh tế vĩ mô, hạn chế tác động bất lợi từ môi trường kinh tế bên ngoài với cải cách vi mô

- *Tiếp tục ưu tiên ổn định kinh tế vĩ mô và giải trình hợp lý với thị trường (kể cả đối tác bên ngoài);*
  - Theo dõi và cập nhật kịch bản ứng phó chiến tranh thương mại;
- *Sửa đổi một số Luật (Luật Doanh nghiệp);*
- *Tiếp tục xây dựng các chính sách nhằm tận dụng cơ hội từ CMCN 4.0 và kinh tế số;*
- *Chuẩn bị định hướng phát triển kinh tế - xã hội 2021-2030.*

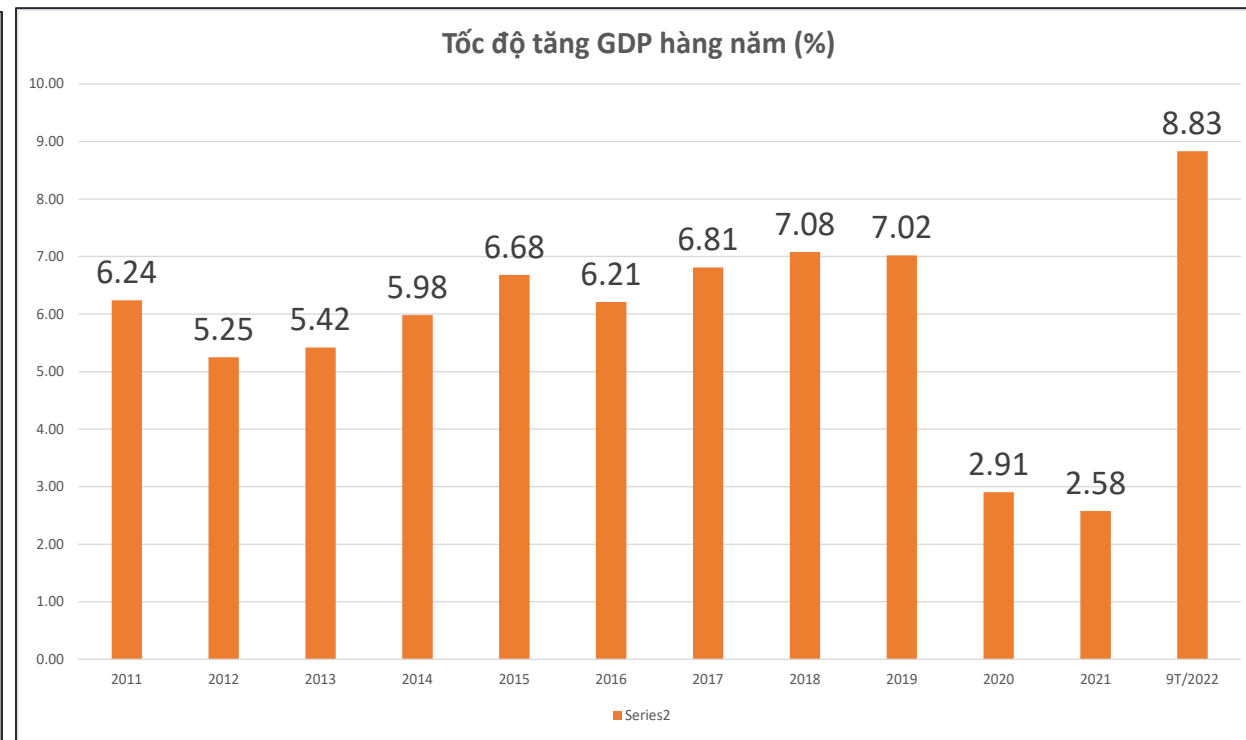
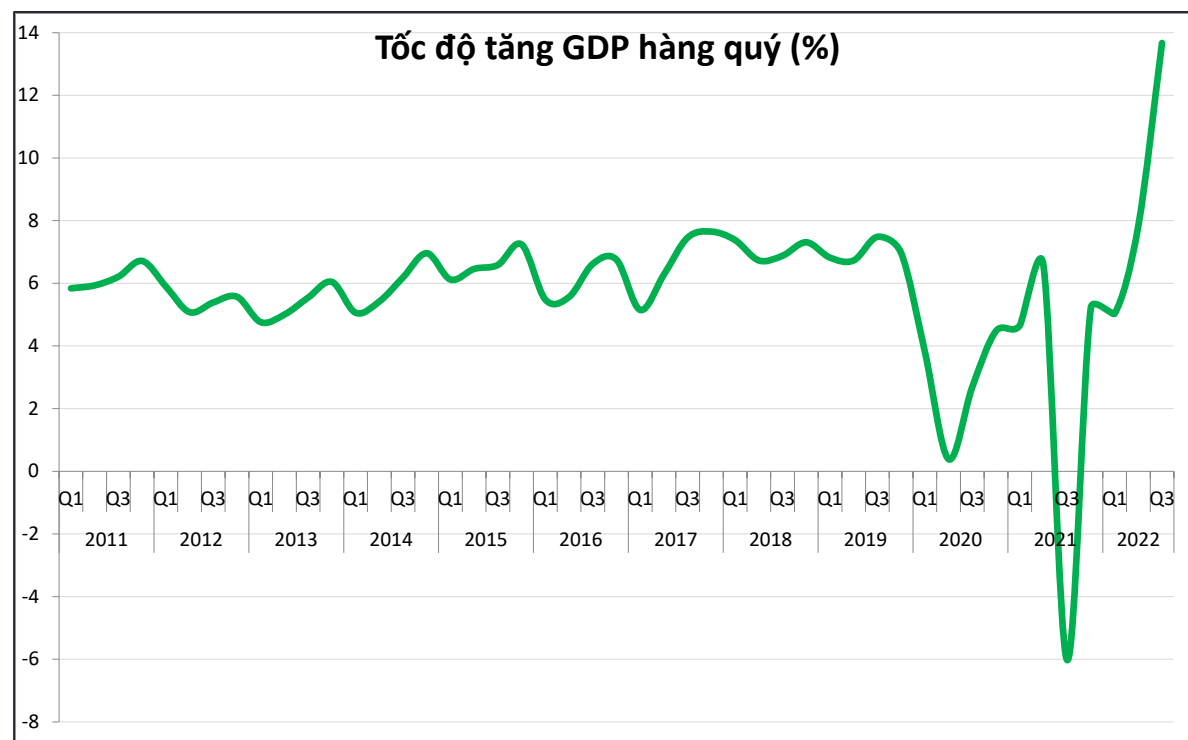
➤ Một số thách thức, hạn chế đối với cải cách – điều hành:

- *Duy trì và củng cố động lực thực thi (Nghị quyết 02-NQ/CP? Giải ngân đầu tư công, đổi mới sáng tạo, v.v.)*
- *HNKTQT và truyền tải vào nhận thức, hành động, chính sách trong nước.*
  - Hàng rào kỹ thuật vs. điều kiện, thủ tục kinh doanh bất hợp lý?
- *Hệ thống thông tin, thống kê cho điều hành (chất lượng; tính kịp thời; giải trình; minh bạch; giảm sai số trong tương lai?)*
- *Sửa đổi một số quy định về lao động còn chưa đạt được đồng thuận.*

3. Hiện trạng kinh tế vĩ mô Việt Nam

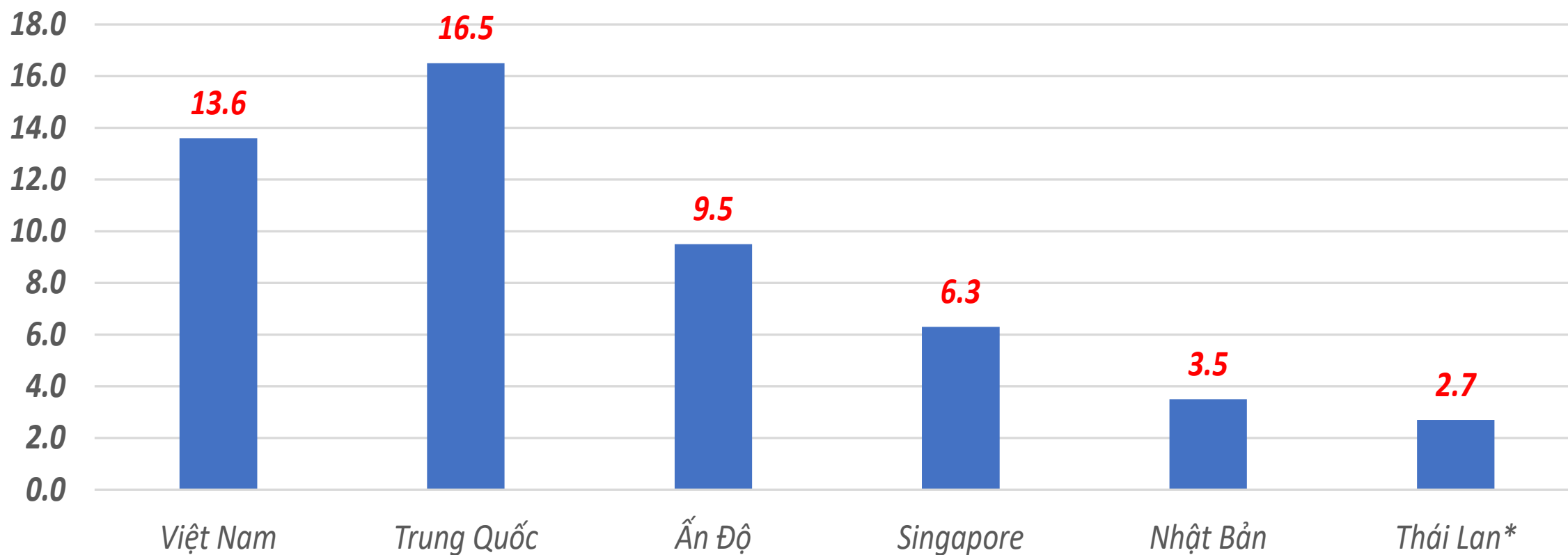
- Tăng trưởng được duy trì ở mức tương đối cao trước 2020, chịu ảnh hưởng khá mạnh trong các năm 2020-2021
  - *Đà phục hồi bắt đầu từ quý IV/2021*

Nguồn: TCTK

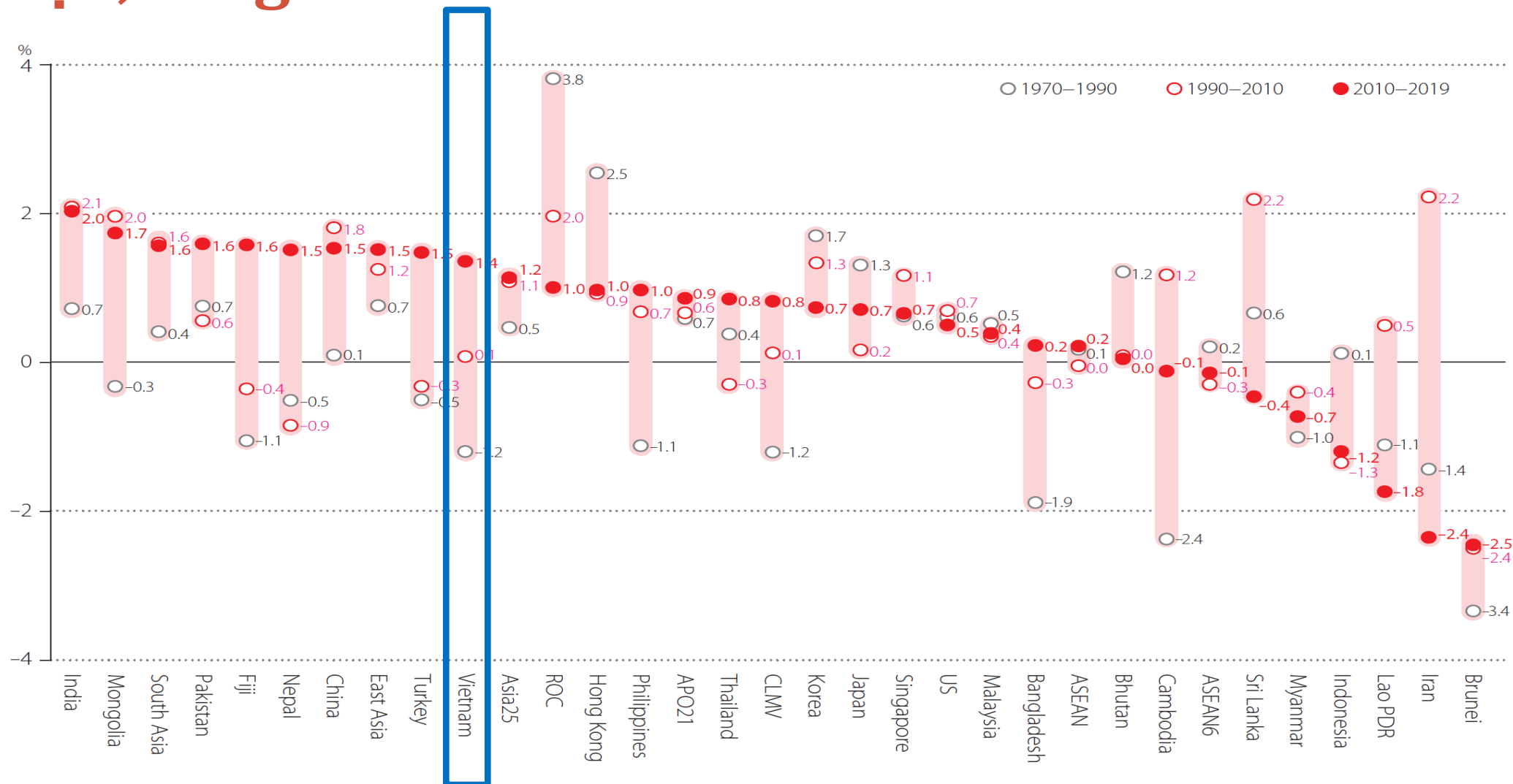
Tăng trưởng GDP của Việt Nam so với các nước/khu vực, Q3/2022

Nguồn: Economist.com (15/11/2022)

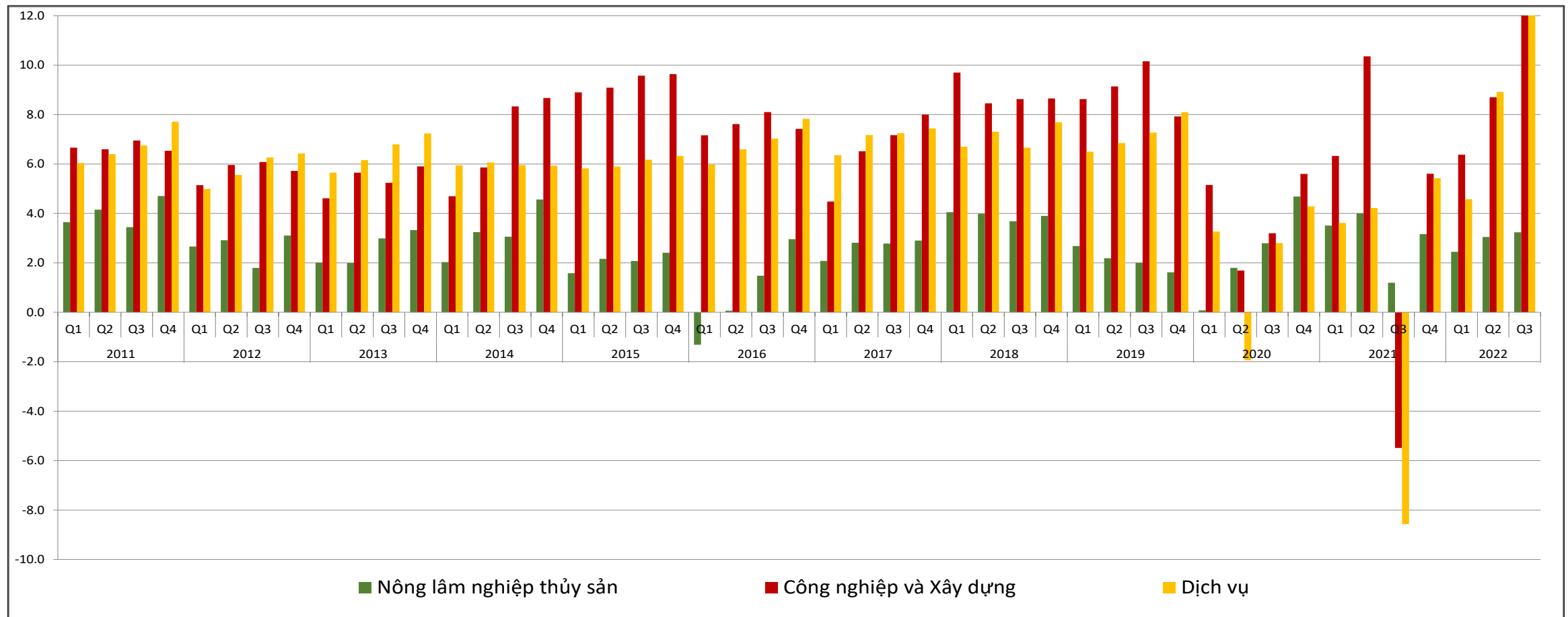
Tốc độ tăng TFP bình quân có cải thiện qua các giai đoạn, song chưa đủ dài

Nguồn: APO (2021)

Cơ cấu tăng trưởng theo ngành ít nhiều cho thấy sức chống chịu tốt trong khó khăn, nhưng động lực trong “điều kiện bình thường” còn hạn chế?

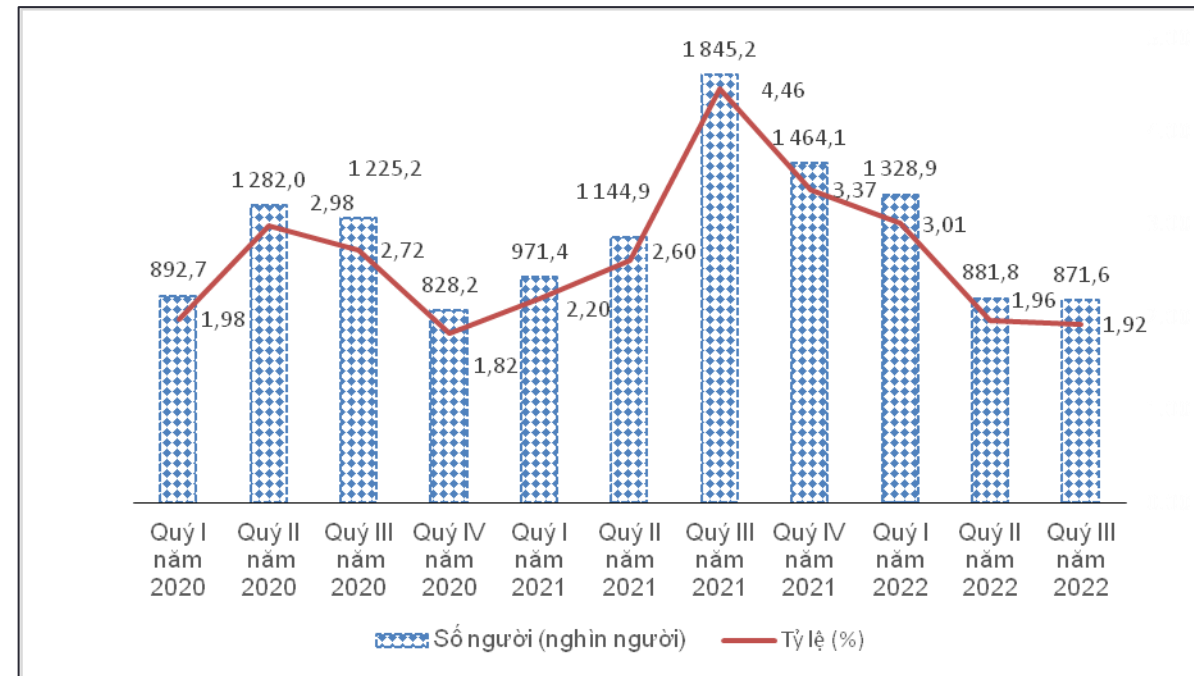
Nguồn: TCTK

Ảnh hưởng đến lao động, việc làm đặc biệt lớn trong năm 2021, nhưng đã phục hồi vào đầu năm 2022

- Riêng quý III/2021: 28,2 triệu người từ 15 tuổi trở lên bị ảnh hưởng
  - Lao động làm việc trong khu vực công nghiệp và xây dựng và khu vực dịch vụ đều có mức độ chịu tác động tiêu cực cao hơn nhiều, lần lượt là 53,9% và 62,7%.
- Đến quý I/2022: số người bị ảnh hưởng chỉ còn là 16,9 triệu người.
- Tình trạng thiếu việc làm có phần suy giảm trong năm 2022.

Số người và tỷ lệ thiếu việc làm trong độ tuổi lao động theo quý, giai đoạn 2020-2022

Nguồn: TCTK

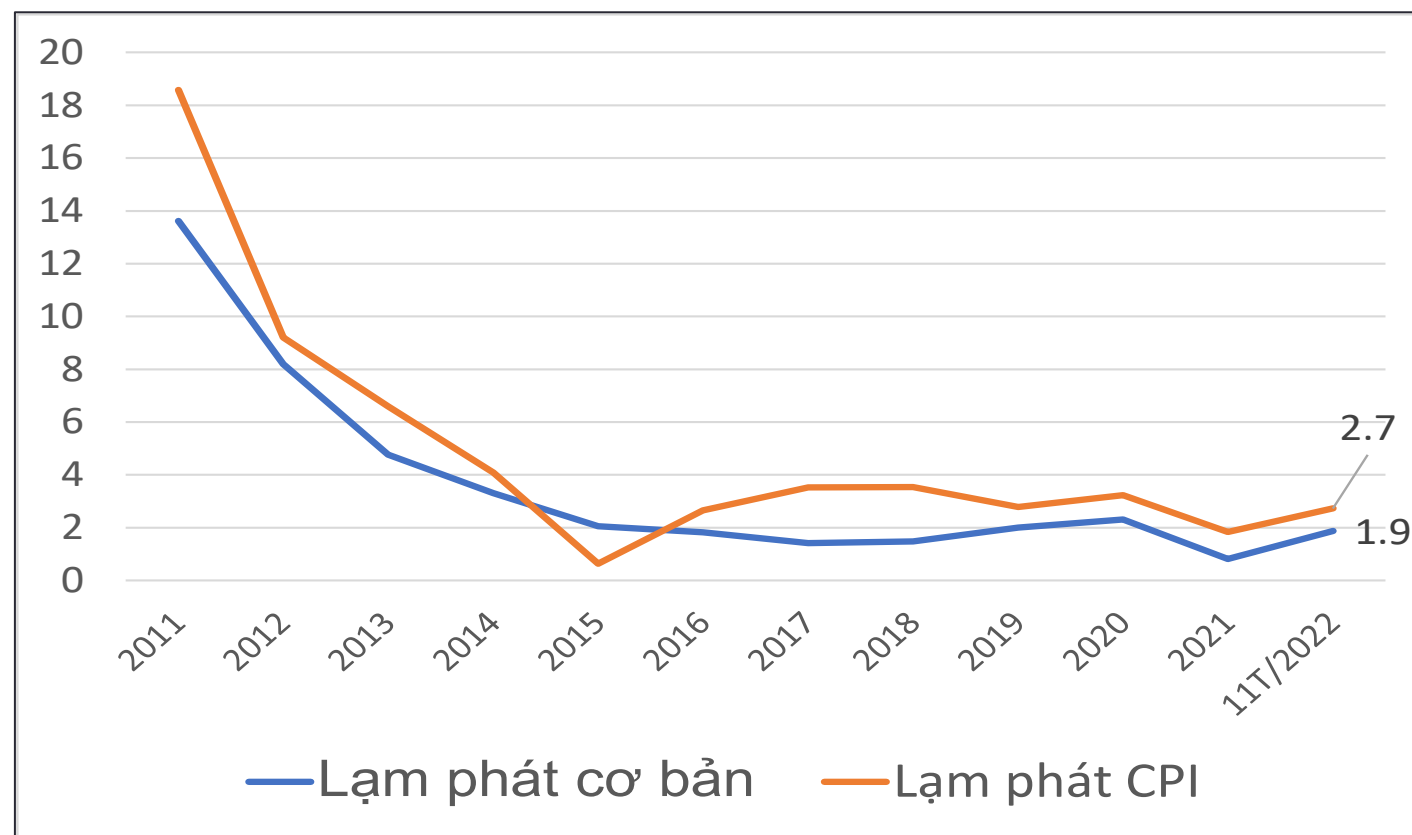

➤ Lạm phát được duy trì ổn định trong suốt giai đoạn từ 2011 và cả trong những năm 2020-2021

- *Hầu như không có biến động giá lớn, kéo dài liên quan đến gián đoạn chuỗi cung ứng.*

➤ Áp lực lạm phát có phần gia tăng kể từ tháng 6/2022.

- *Áp lực lạm phát chủ yếu đến từ giá các mặt hàng xăng dầu, thực phẩm.*

Nguồn: TCTK

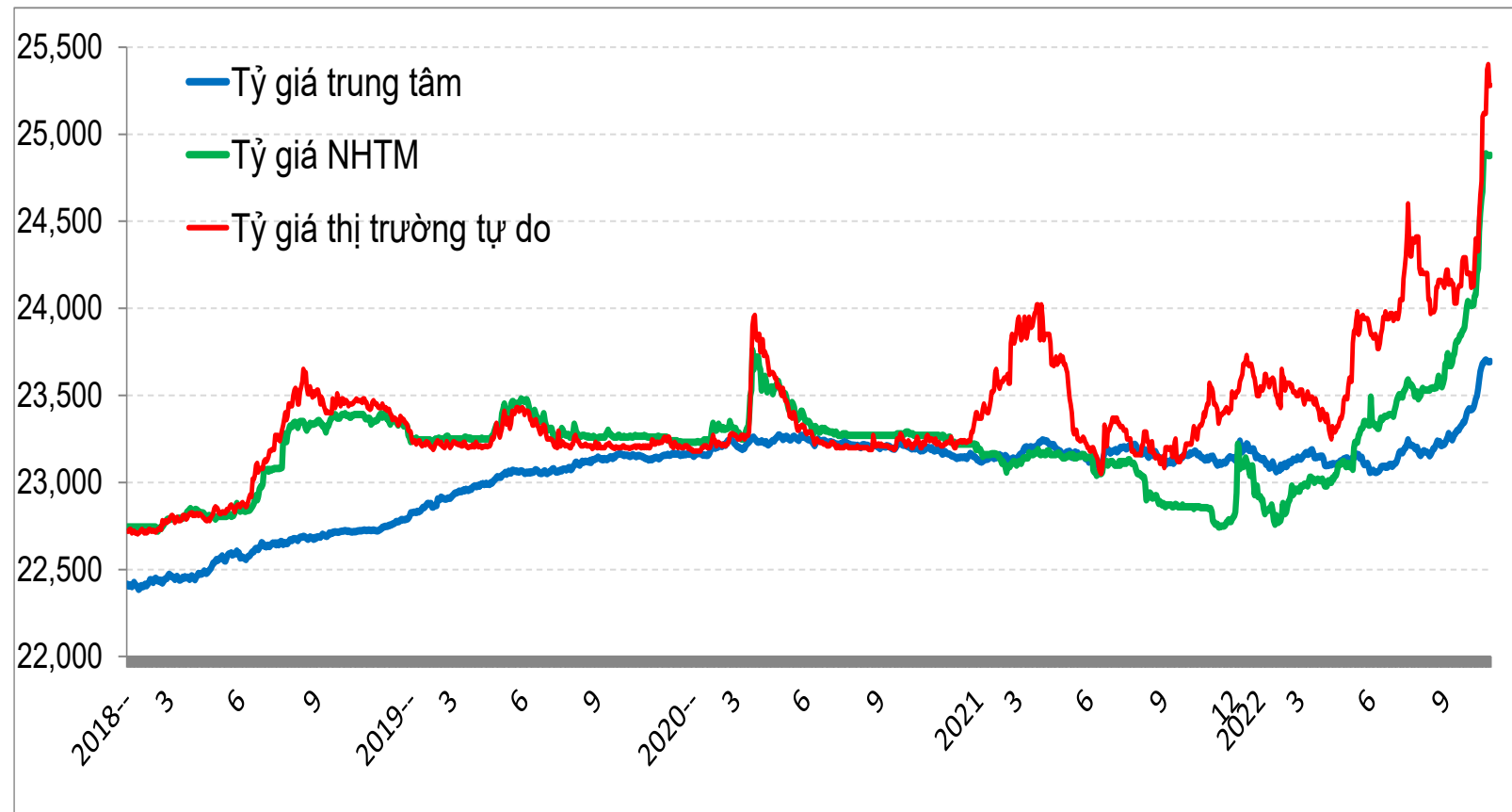
Diễn biến tỷ giá VNĐ/USD, 2018-T10/2022

➤ Diễn biến tỷ giá nhìn chung ổn định đến quý III/2022

- Thể hiện ở chênh lệch giữa thị trường tự do và NHTM (cho đến năm 2020).
- Giúp tránh “nhập khẩu lạm phát” như đã từng gặp phải trong giai đoạn 2007-2008

➤ Áp lực điều hành tỷ giá lớn hơn kể từ cuối tháng 9 và đặc biệt là trong tháng 10/2022

- Nhiều đồng tiền ở châu Á cũng mất giá mạnh.

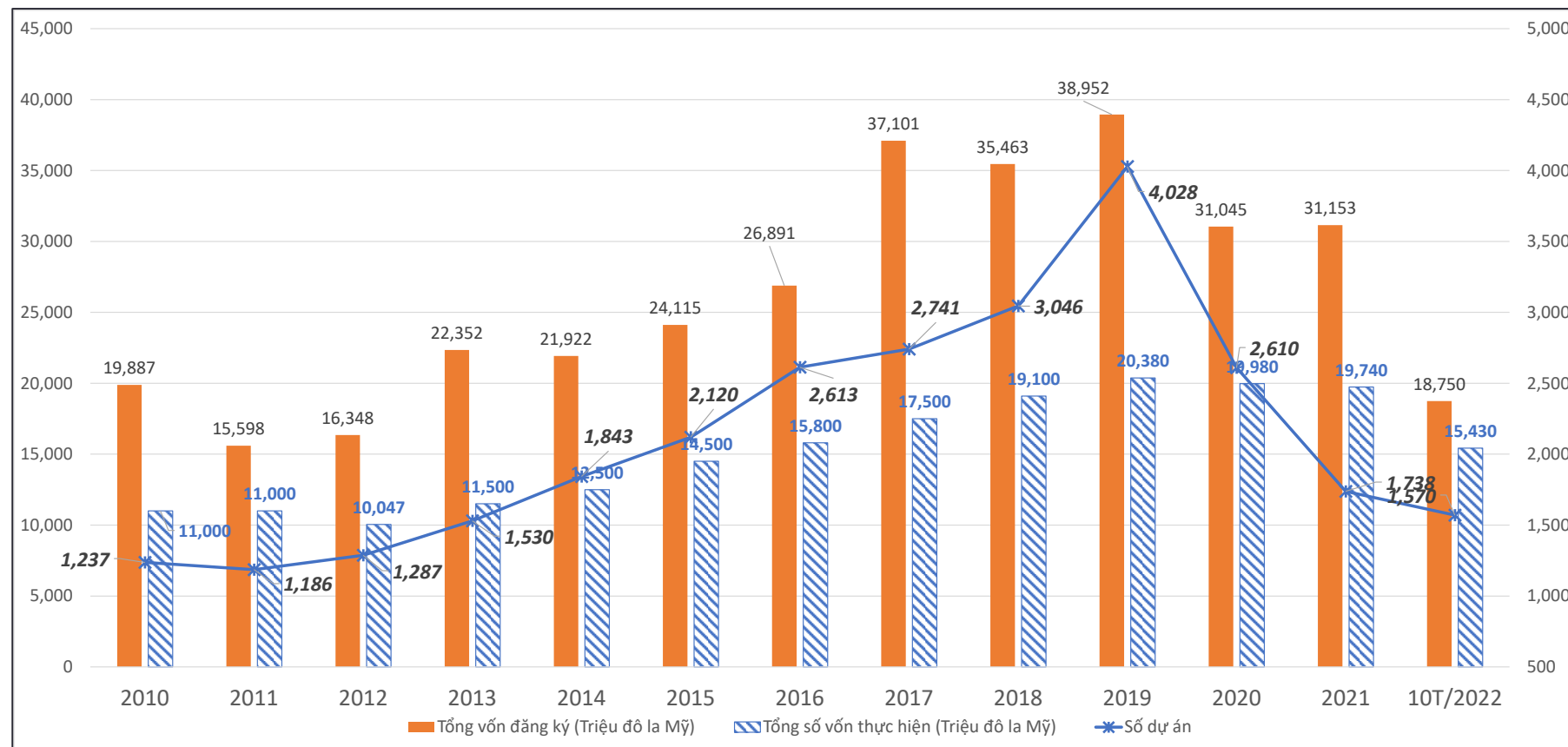
Nguồn: Tổng hợp của tác giả.

Thu hút đầu tư nước ngoài vào Việt Nam, 2011-2022

➤ Việt Nam có nhiều cơ hội hơn để thu hút FDI trong bối cảnh cạnh tranh thương mại Mỹ-Trung và COVID-19

➤ FDI đã gắn bó hữu cơ hơn đối với kinh tế Việt Nam

Nguồn: Cục ĐTNN, Bộ KHĐT.

➤ Một số lợi thế để Việt Nam thu hút FDI:

- *Có nhiều FTA quan trọng;*
- *Cam kết cải cách và tạo môi trường đầu tư – kinh doanh thuận lợi;*
- *Tiềm năng phát triển còn hiện hữu;*
- *Năng lực ứng phó với các cú sốc đã được cải thiện đáng kể.*

The tricky restructuring of global supply chains

Why too much resilience is dangerous

Jun 16th 2022 (Updated Jun 16th 2022)

Share Give

THREE YEARS ago *The Economist* used the term “[slowbalisation](#)” to describe the fragile state of international trade and commerce. After the go-go 1990s and 2000s the pace of economic integration stalled in the 2010s, as firms grappled with the aftershocks of a [financial crisis](#), a populist revolt against open borders and President Donald Trump’s [trade war](#). The flow of goods and capital stagnated. Many bosses postponed big decisions on investing abroad: just-in-time gave way to wait-and-see. No one knew if globalisation faced a blip or extinction.

Listen to this story. Enjoy more audio and podcasts on [iOS](#) or [Android](#).

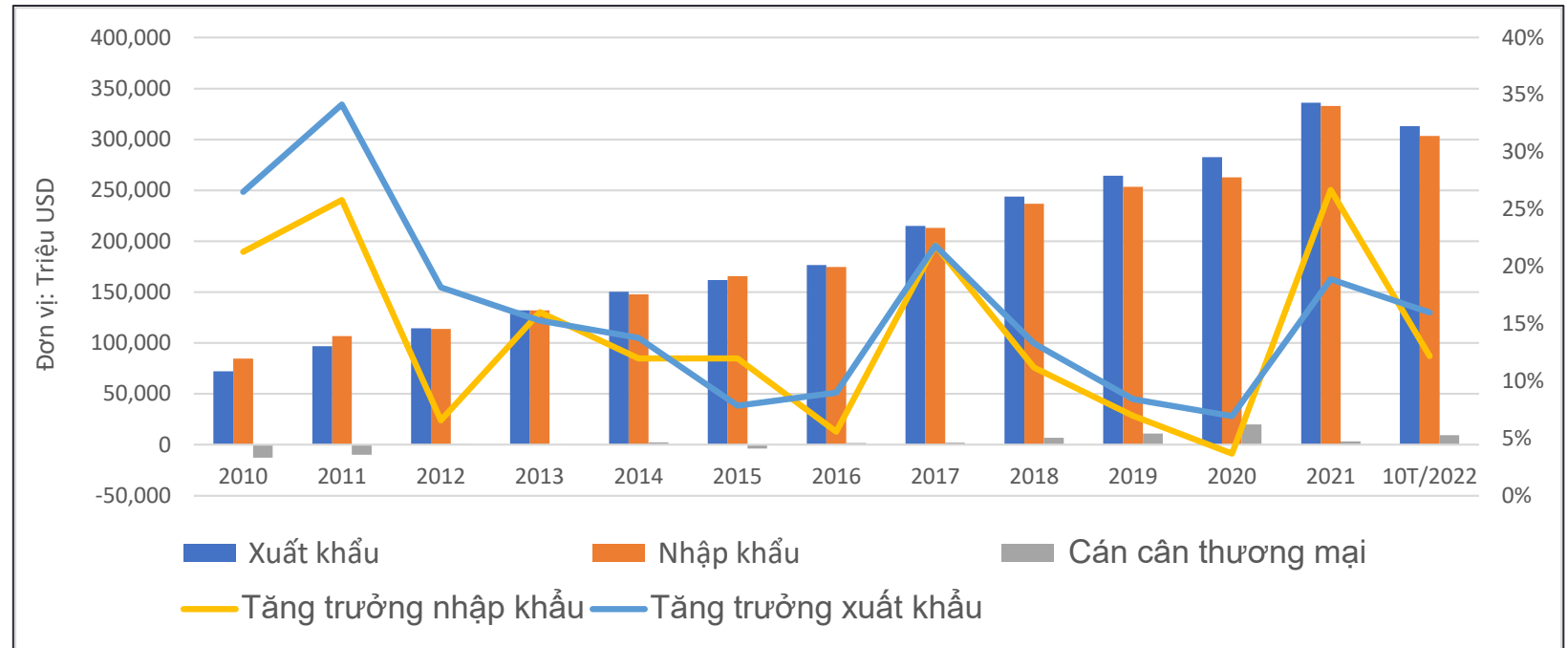
0:00 / 0:00

Now the waiting is over, as the pandemic and war in Ukraine have triggered a once-in-a-generation [reimagining of global capitalism](#) in boardrooms and governments. Everywhere you look, supply chains are being transformed, from the [\\$9trn](#) in inventories, stockpiled as insurance against shortages and inflation, to the fight for workers as global firms shift from China into Vietnam. This new kind of globalisation is about security, not efficiency: it prioritises doing business with people you can rely on, in countries your government is friendly with. It could descend into protectionism, big government and worsening inflation

Diễn biến xuất nhập khẩu giai đoạn 2010-10T/2022

- Xuất nhập khẩu duy trì đà tăng trưởng liên tục, kể cả trong giai đoạn COVID-19.
- Thặng dư thương mại bền vững hơn, dù quy mô thặng dư cần được xem xét thêm.

Nguồn: TCHQ.

Một số vấn đề vĩ mô cần làm rõ?

- Tăng trưởng kinh tế có bị “lạc nhịp” so với đà phục hồi kinh tế thế giới?
- Làm thế nào để khai thác tiềm năng tăng trưởng của nền kinh tế thông qua tăng năng suất lao động, cải thiện hiệu quả đầu tư công, và mở rộng không gian cho kinh tế tư nhân?
- Các mô hình kinh tế xanh có nhất thiết ảnh hưởng đến tốc độ tăng trưởng kinh tế?
- Liệu có nên giảm thuế bảo vệ môi trường đối với xăng dầu để giúp giảm áp lực lạm phát?
- Có nên chuyển đổi sang điều hành lạm phát theo khung trung hạn (thay vì hàng năm)?
- Giá vàng trong nước chênh lệch nhiều so với giá vàng thế giới quy đổi: Liệu Nghị định về quản lý hoạt động kinh doanh vàng có phải là vấn đề?

4. Định hướng trong thời gian tới

- Theo dõi đánh giá các diễn biến địa chính trị, kinh tế thế giới và khả năng tác động đối với kinh tế Việt Nam.
- Thực hiện nhanh và hiệu quả Chương trình phục hồi và phát triển kinh tế-xã hội
- Quyết liệt với mục tiêu giữ ổn định kinh tế vĩ mô, kiểm soát lạm phát
- Đẩy nhanh cải cách nhằm tạo dựng thêm không gian kinh tế cho khu vực tư nhân
  - *Thực hiện hiệu quả các FTA;*
  - *Thúc đẩy chuyển đổi số, phục hồi xanh.*

Nguồn: CIEM (2021)

Chiến lược cải cách cơ cấu APEC 2021-2025

- Tạo môi trường thuận lợi cho các thị trường vận hành theo cơ chế mở, minh bạch và cạnh tranh;
- Thúc đẩy phục hồi kinh doanh và khả năng chống chịu với các cú sốc trong tương lai;
- Bảo đảm các nhóm trong xã hội có tiếp cận bình đẳng đối với các cơ hội kinh tế nhằm đạt được tăng trưởng bao trùm, bền vững và hạnh phúc hơn;
- Thúc đẩy đổi mới sáng tạo, công nghệ mới và phát triển kỹ năng nhằm cải thiện năng suất và mức độ số hóa.

Nguồn: APEC.

TRÂN TRỌNG CẢM ƠN

Nguyễn Anh Dương

Trưởng ban,

Ban Nghiên cứu tổng hợp

Viện Nghiên cứu quản lý kinh tế Trung ương

Email: aduong@mpi.gov.vn / anhduong510@yahoo.com

ĐT: 0912610153